

HELEN
FIELDS

Kai visa skęsta tyloje,
kas išgirs jų riksmus?

TOBULĄ
TYLĄ

PIRMAS SKYRIUS

ZOJA

Oda bruožė per akmenis. Žvirgždas strigo atvirose žaizdose. Bet Zoja šliaužė.

Mirtis kaip šmėkla švokšdama sėlino paskui ją tamsoje, žingsnis po žingsnio. Netrukus lediniai jos pirštai nusileis ant peties. Tada Zoja sustos. Bet dar ne dabar, nepasiduos, kol joje likęs bent vienas kraujo lašas. Mergina jautėsi dėkinga tamsiai, nors į akį durk, rudens nakčiai, nes joje nematė groteskiškai sumaitoto savo kūno. Iš rankų ištekėjo paskutiniai jėgos likučiai. Atsispirdama alkūnėmis Zoja tempė savo kūną į priekį. Jos gyslose, kuriomis kadaise tekėjo kraujas, pulsavo vien viltis.

Bloga mergaitė, galvojo ji. Tas vyras žadėjo palikti ją gyvą, jei tik ji išpažins savo nuodėmes.

— Bloga mergaitė, — sušnibždėjo Zoja nunarinusi galvą. Ji be galo troško likti gyva.

Klaikus skausmas glemžėsi ją, lenkė jos veidą prie žemės kelkraštyje. Jo nepakeliamumas vertė merginą pajusti savo pačios menkumą. Iki šiol Zoja tikėjo esanti kone skausmo ekspertė, — ne vienas sulaužytas kaulas, sprogęs ausies būgnelis, sugurinta nosis, — bet niekas neparuošė jos tokiai kančiai, kokia žmogų gali užklupti, prieš nusileidžiant mirčiai.

Atplėšusi veidą nuo kietos žemės, Zoja privertė neklusnų dešinįjį kelį pasistumti į priekį dar per porą colių. Kas nors atvažiuos, galvojo ji. Jau netrukus kas nors atvyks. Bet tokios mintys sukosi jos galvoje ištisas dienas. Kur tie paskutinę sekundę pasirodantys gelbėtojai iš kino ekranų, kai jų taip reikia?

Vieną sekmadienio popietę ją išplėšė iš įprasto gyvenimo. Tada, prieš savaitę, ir prasidėjo Zojos košmaras. Laikas išsiklaipė tarsi kreivame veidrodyje: iš pradžių, lėtai slinkdamas, keistai pūtėsi lyg burbulas, kol ji apgailėtinau laukė, kada baigsis jos įkalinimas, o kai galiausiai išvydo pabaigą — savo pabaigą, — sudrisko ir ištirpo nebūtyje.

Zoja dienų dienas gulėjo ant šalto kieto stalo, apšviesta blausios šviesos. Žiaurus pasityčiojimas, bet merginą maitino ir girdė, taigi ji beveik nenukentėjo iki pat pabaigos. Bjauru, tačiau Zoja leido sau patikėti, kad galbūt išgyvens. Šitiek metų žiūrėjusi siaubo filmus, žinojusi, kuri auka mirs, o kuri liks gyva, ir mėgavusis tuo, pati papuolė į amžių senumo spąstus. Ji leido sau patikėti tuo, kas jai sakoma, kad išvertų dar vieną sekundę, dar vieną minutę, dar vieną valandą, neleidama siaubui jos praryti.

Šią akimirką Zoja žvelgė į baimę naujomis akimis. Dabar ji galėtų daug ko išmokyti moteris prieglaudoje — deja, nebeturės tokios galimybės. Ūmus skausmas persmelkė ją nuo nugarkaulio iki pat vidurių, tarsi kūną būtų pervėrusi ietis. Jos klyksmas, primenantis labiau gyvulio nei žmogaus riksmą, atsimušęs į asfaltą, nuaidėjo tolyn tuščiu užmiesčio keliu. Niekas neatvažiuos. Sulig ta mintimi Zojos galva, regis, nušvito. Ji suvokė dar kai ką. Šalikelėje vidury nakties ją išmetė ne tam, kad suteiktų progą išgyventi. Tai — paskutinė bausmė jai. Didysis pažeminimas.

Apsispręsti nebuvo sunku.

Zoja priglaudė veidą prie kelio dangos lyg prie pagalvės ir leido vienai, paskui kitai kojai slysti žemyn, kol abi išsitiesė. Mergina gulėjo kniūbsčia. Iš paskutiniųjų pasivertė ant šono link kelio vidurio, judesį užbaigti jai padėjo sunkio jėga. Zoja atvirto ant nugaros, jau šiek tiek nutolusi nuo medžių šalikelėje. Nebeskaudėjo. Viena vertus, gerai, kad visas skausmas kažkur išgaravo, kita vertus, matyt, blogai. Jausmas, kad kūną plėšia į dvi dalis, išsisklaidė vėsiam spačio ore. Gal jau daugiau nieko nebeliko, bet Zoja dar galės paskutinį

kartą pasigrožėti mėnuliu. Aplink tvyrojo visiška tamsa. Vadinas, ji toli nuo miesto. Jokia švieselė netrikdė žvaigždžių spindesio. Niekur pasaulyje nerasi tokių dangaus skliautų kaip Škotijoje. Gal ir nedaug šalių Zoja aplankė, tačiau ji gebėjo įvertinti akinantį savo gimtinės grožį ir nepavargdavo nuo gamtovaizdžių su pilimis ir kitokiais statiniais, apie kuriuos sukurta begalė liaudies dainų bei kitokių kūrinių.

Šiandakt jai žybsi visos žvaigždės. Galbūt jos dvejinasi ar trejinasi nuo ašarų akyse ir švyti dar ryškiau per sūrymą, bet dėl tokios nakties galima ir mirti. Zoja galvojo, kad ji nėra bloga mergaitė. Nereikia toliau apsimitinėti.

„Aš gera“, — sujudėjo jos lūpos, bet iš jų neišsprūdo joks garsas. Būtų nusišypsojusi, jei jos raumenyse dar būtų likę šiek tiek kraujo.

Laimingos dienos. Buvo ir tokių. Ji jautėsi laiminga vaikystėje, kai motina beprotiškai mylėjo tėvą, o brolis dar nebuvo išvykęs iš namų. Prisiminė tą dieną, kai tėvas, apsimitęs, kad veža šeimą tradicinio vizito pas dantistą, kaip darydavo kiekvieną pusmetį, nusivežė į šunų prieglaudą. Vaikai visą popietę glostinėjo ir mylavo kiekvieną mišrūną, kol paskutiniame aptvare aptiko pamirštą mažą aptriušusį terjerą. Meiliai juokaudami, pavadino jį Kariu, bet gyvūnėlis nuo pat pirmos dienos atkakliai įrodinėjo savo ištikimybę. Zoja kasdien svarstė, ar ir jai kada nors atsibos jį vedžioti, šerti bei prižiūrėti, kaip jos draugėms pabodo dovanotų gyvūnėlių prieraišumas. Neatsibodo. Su Kariu ji buvo neišskiriama nuo penkerių metų iki dvylikos.

Karys miegodavo ant jos lovos ir ramindavo verkiančią, mat dičkė mergaitė, gyvenanti kitoje kelio pusėje, visą mėnesį kasdien prie jos priekabiavo, kol tėvas šnektelėjo su tos mergaitės tėvais. Šunelis leisdavosi nešiojamas po namus it žaislas, kai Zojai būdavo liūdna. Kiekvieną dieną nuo pirmadienio iki penktadienio pusę keturių jis tupėdavo ant kilimėlio prie namo durų, laukdamas, kol Zoja grįš iš mokyklos. Mergaitė nesiliovė stebėtis, iš kur šunys žino, kiek valandų. Karys glaudė savo plaukuotą snukutį prie veido Zojai

raudant, kai į jos tėvo mašiną atsitrenkė automobilis, vairuojamas neblaivaus asmens: to žmogaus kraujyje rasta daugiau alkoholio, nei leidžiama. Nerekėjo vykti į ligoninę, nebuvo jokių ilgų atsisveikinių, tik policijos pareigūnas stovėjo prie durų, nutaisęs rimtą veidą, ir kalbėjo tyliu balsu. Motina iš sielvarto sunyko.

Po pusantrų tylos metų atvyko patėvis. Dar po metų brolis, pažymėdamas savo šešioliktąjį gimtadienį, motinai leidus, užsirašė į kariuomenę. Zoja nekentė jos už tai. Ji svarstė, ar sugebės dovano-
ti mamai, prieš išleisdama paskutinį atodūšį. Norint atleisti, reikia stengtis ir susitelkti. Atlaidumo žemę reikia tręšti viltimi. O čia, kur ji dabar guli, vilties nebėra. Brolis paspruko iš namų, kurie Zojai virto spąstais. Tarp jos ir naujojo motinos vyro neliko jokie apsauginio užtvaro.

Smūgiai kumščiu, kuriuos brolis kentė, kol sulaukė tokio amžiaus, kad galėjo išvykti, dabar teko jai. Motina, trapi it porceliano šukė, nieko nesakė ir nesiėmė jokių veiksmų. Galbūt jai nerūpėjo. Gal tik džiaugėsi, kad nekliūva jai pačiai. Mėlynės būdavo matomos tik tam tikrose kūno vietose. Zojos veidas išlikdavo nepaliestas iki mokyklos vasaros atostogų, tačiau joms prasidėjus patėvis, nesibaimindamas smalsių mokytojų žvilgsnių, jautėsi galįs smūgiuoti bet kur. Naktimis, gulėdama savo lovoje, Zoja liedavo ašaras į šiltą Kario kailiuką ir drebėdavo, spausdamasi prie kaulėto, bet paguodą teikiančio kūnelio. Kol patėvis nusprendė, kad meilė, kurią podukra jaučia tam šuniui, pernelyg ją džiugina. Tada pasiskelbė esąs alergiškas, be to, šunų maistas labai brangus, nors jų šeima gyveno dideliame name, o patėvis daug uždirbo. Vieną dieną keistai, labai dirbtinai nusičiaudėjęs, jis pareiškė, kad reikia atsikratyti šuns.

Toji diena įsirėžė jos atmintin kaip viena scena iš „Ozo šalies burtininko“, tik Karys, priešingai nei Toto, neišsprūdo iš patėvio gniaužtų ir negrįžo pas ją. Zoja prisiminė, kaip išplėšė mylimą gyvūnėlį iš jos glėbio. Mergaitė gulėjo lovoje, spausdama šuniuką prie savęs ir šaukdama, kad mirs, jei jį iš jos atims.

— Baik inkšti, — režė jos motina.

Tie du žodžiai nutraukė bet kokį mamos ir dukters ryšį, kuris dar plazdėjo it trapus drugelis tą Zojos vaikystės vasarą. Patėvis sakė, kad atidavė Karį į šunų prieglaudą. Postringavo, jog jį pasiims mylinti šeima, kuri galės geriau juo pasirūpinti. Tą vakarą Zoja prisėdusi suskaičiavo, kiek dienų liko iki jos šešioliktojo gimtadienio, kai ir ji galės pasprukti, lygiai kaip brolis. Septyni šimtai dvi. Visas susižymėjo užrašų knygelėje. Įveikusi kiekvieną perbrauks raudonu pieštuku.

Kaip beprasmiskai nugyventas gyvenimas, galvojo Zoja. Bet kartu ji suvokė siaubingą tiesą: jei dabar, šią akimirką, galėtų patirti bent kelias iš tų mėlynėmis nusėtų, neapykantos pritvinkusių dienų, priimtų jas dėkinga širdimi.

Septyniolikos ji apsigyveno pas koledžo draugę. Gyveno ten, kol tos draugės mama neteko darbo ir nebegalėjo Zojos nei maitinti, nei glausti po savo stogu. Mergina stengėsi gerai mokytis, kad išlaikytų egzaminus, bet jai nesisekė: nuolatinis kilnojimasis iš vienos vietos į kitą labai vargino. Galiausiai Zoja suteikė savo motinai dar vieną šansą. Ji buvo apipilta pažadais. Tačiau kaip lengvai jie išsprūdo iš mamos lūpų, lygiai taip pat lengvai buvo sulaužyti. Patėvis vėl mosavo kumščiais.

Sulaukusi aštuoniolikos, Zoja jau buvo pakankamai išmintinga, kad suprastų, jog šis kelias niekur neveda. Gatvėje visam pasauliui garsiai išrėkusi viską, ką galvoja apie patėvį — viešai, kad tas nedrįstų jos pulti, — ji, pasiėmusi plastikinį maišą rūbų, patraukė į globos namus, apie kuriuos buvo girdėjusi. Mėlynės ir nuobrozdos užtikrino, kad jai bus suteiktas saugus prieglobstis. Ten įsikūrusi, Zoja ėmė laukti begalinėje eilėje, kol jai bus paskirtas socialinis būstas. Globos namų darbuotojos apžiūrėjo jos žaizdas. Pasiūlė pateikti kaltinimus. Tačiau Zoja neįstengė taip žiauriai pasielgti su motina. Mergina negalėjo leisti, kad vyras, parūpinantis jai pastogę, atsidurtų už gročių. Nors jis ir nusipelnė sėdėti ten amžinai.

Zojai žiūrint į mėnulį, dangus priartėjo. Medžių šakomis virš jos nuvilnijo vėjo gūsis. Ant kūno nusileido keli auksiniai lapai. Daugiakojis padaras perbėgo per kaklą. Nieko tokio. Nėra prasmės krūpčioti. Netrukus ji visa taps vabalų maistu. Kelias ilgas ir tiesus, nematyti baltų ženklino juostų. Vadinasi, ji giliai kaimo glūdumoje. Galbūt iki ryto šiuo keliu nepravažiuos joks automobilis. Kokį siaubingą radinį aptiks vargšas vairuotojas, mintijo Zoja. Tik įsivaizduok, koks klaidus bus pirmadienio rytas, naujos savaitės pradžia. O jeigu iki tol ją dar pervvažiuos kokia mašina...

Paskutinės septynios jos gyvenimo dienos prasidėjo nuo klaidos. Kiek sykių vaikams kartojama: nesiartinkite prie automobilio, kai jūsų teiraujasi kelio. Žingsniuodama į vietinį prekybos centrą Saithile, Zoja išsiblaškiusi galvojo, ką pasigaminti vakarienei. Mergina nepastebėjo iš paskos važiuojančios mašinos. Tik vėliau suprato, kad ją jau kurį laiką sekė. Joks šeštasis pojūtis jos neperspėjo. Zoja ramiai nupėdino per automobilių stovėjimo aikštelę tarp namų su nuomojamais butais. Jai netoptelėjo, kad vyras, klausiantis kelio į zoologijos sodą, rankovėje gali slėpti didelį peilį ir ūmai įremti jį aukai į kaklą. Ji galėjo rinktis vieną iš dviejų: lipti į mašiną arba nukraujuoti stovėjimo aikštelėje. Dabar atrodo, kad geriau būtų pasirinkusi antrąjį variantą. Pabaiga vis vien ta pati.

Sėdint keleivio sėdynėje, peilis nukrypo Zojai į krūtinę. Vyras liepė jai užsidėti antrankius. Merginos rankos taip drebėjo, kad jai pavyko juos užsisegti tik iš ketvirto karto. Tiesiog išprievartauk mane, sukosi mintis jos galvoje. Išliek viską, kas pribrendo tavyje. Išniekink mane ir paleisk. Tik palik gyvą. Prašau, palik gyvą. Aš jau tiek dienų perbraukiau raudonu pieštuku. Būtų baisiai neteisinga, jei dabar tektų mirti.

Vyras nuvažiavo toli, į jai nepažįstamas apylinkes. Gulint ant galinės sėdynės Zojai netrūko drąsos. Pakišusi pėdą po durų rankena, ji bandė ją truktelėti, bet suprato, kad įjungtas vaikų saugos užraktas. Pro tamsius langus automobilio gale niekas negalėjo matyti

jos mojuojant, kviečiantis pagalbos. O pabandžiusi vožti vyrui per galvą surakintomis rankomis, išgirdo tik niekinančio juoko pliūpsnį ir pajuto smūgį alkūne į akį.

— Prašau, nežudyk manęs, — ištarė Zoja, automobiliui pagaliau sustojus prie žole apaugusio keliuko.

— Ir neketinu, — atsiliepė vyras. — Bet tu buvai bloga mergaitė.

— Ką? — paklausė Zoja.

Ji labai stengėsi susitūrėti, bet pūslė neišlaikė savo turinio. Dabar Zojai iš baimės ir gėdos džiūvo burna.

— Turi tai ištarti, — ramiai atsakė vyras. — Juk buvai bloga mergaitė, ar ne?

— Tu pagrobei ne tą žmogų, — suskubo patikinti Zoja. — Nežinau, kuo mane laikai, bet aš nesu bloga. Niekada nieko nuskriaudžiau. Jei paleisi mane, pažadu: niekam nė žodeliu neprasitarsiu. Nepridarysiu tau bėdų.

— Bet juk tu esi bloga mergaitė, — vyras laikėsi savo. — Elgiesi nepagarbiai. Tau niekas nerūpi. Galvoji tik apie save.

— Ne, — pravirkto Zoja, slinkdamasi galine sėdyne toliau nuo jo. — Nesu bloga. Tu manęs nepažįsti.

Sulig tais žodžiais vyras išlipo ir atidarė galines dureles. Jis buvo aukštas. Arti viena kitos įsodintos jo akys buvo tamsiai rudos, Zoja net neatskyrė vyzdžio nuo rainelės. Vyriškis dvokė. Kai pasilenkęs griebė jai už plaukų, kad ištemptų iš automobilio, nuo jo padvelkė kažkokiais pūvėsiais.

— Padarysiu viską, ko paprašysi. Gali... Galime užsiimti seksu. Aš nesipriešinsiu. Jei nori, kad būčiau bloga mergaitė, tai būsiu. Gerai? Galiu būti, kuo tik panorėsi, — šnabždėjo Zoja, sukdamą veidą į šalį, kai ištraukęs iš mašinos vyriškis pastatė ją priešais save.

— Matai? Kiek sekundžių užtruko prisipažinti, kokia iš tiesų esi? Sakyk, — paliepė jis.

— Aš esu bloga mergaitė, — pakluso Zoja.

Vyras, vėl pačiupęs jai už plaukų, nusitempė privažiuojamuoju keliuku medžių guoto link.

Jis visiškai nesislaptė. Matant tai, Zojos viltys ėmė blėsti. Jeigu jis toks įsitikinęs, kad jų niekas nepamatys, vadinasi, aplink nėra nieko, kas galėtų pamatyti.

— Taisyklės neleidžia jos liesti, — murmėjo vyras. Jie ėjo toliau. — Neliesti. Visiškai.

Kilstelėjusi galvą Zoja žvilgtelėjo viršum sklypo ribas žyminčių krūmų. Nebuvo matyti jokio kito statinio, tik tas, į kurį jai lemta įžengti. Niekas neišgirs jos riksmo.

Medyje, aukštai virš galvos, suūkė pelėda. Zojai visuomet patiko pelėdos. Kažkas artinosi šalikele uostinėdamas — jis nepateko į Zojos regėjimo lauką. Merginai toptelėjo, kad tai Karys. Šunelis atbidzena patupėti prie manęs, kol nukeliausiu pas tėtį. Nebėra ko bijoti. Jos akyse atsispindinčios žvaigždės užgeso. Laukė ilgas ir šaltas Edinburgo ruduo.

ANTRAS SKYRIUS

Detektyvas inspektorius Lukas Kalanakas staigiai sustabdė automobilį prie pat Tordafos kelkraščio. Pora smalsių arklių romiai stebeiliu pro vartų, sukaltų iš šešių karčių, viršų į blyksinčius žydrus švyturėlius, sutrikdžiusius ankstauro ryto ramybę. Lukas, ant sportinių marškinėlių užsitempęs džemperį su gobtuvu, žvilgtelėjo, kiek valandų. Pusė šešių ryto. Saulė dar nepakilusi, tad kriminalistikos ekspertai aplink įvykio vietą statė prožektorius. Pirmieji neryškūs spalio saulės spinduliai palies žemę ne anksčiau kaip pusę septynių. Detektyvė vyresnioji inspektorė Ava Turner, pastačiusi savo automobilį tiesiai už Luko, išlipo, vilkėdama sportinę aprangą: aišku, kad šiandien jai jau teko su ja pasportuoti.

— Ar tu kada nors miegi? — paklausė jos Lukas, jiedviem žingsniuojant koja kojon.

— Ar Prancūzijoje įprasta šitaip sveikintis — klausimu? Mes Škotijoje visų pirma pasilabiname. Tu jau ilgai gyveni čia, turėtum žinoti, — įnirtingai trindama delnus atsiliepė Ava. — Ką žinome apie auką?

— Aš jos dar nemačiau, — atsakė Lukas ir, nusitraukęs nuo rankų pirštines, ištiesė jas Avai. — Užsimauk, baisiai šalta, o mums reikės pajėgti. Kelias ilgas ir siauras, driekiasi į pietus, link vandens rezervuarų. Komanda jau atitvėrė visos mylios ilgumo atkarpą. Kriminalistikos ekspertai pamažu pradeda. Kaip suprantu, auka viena. Tai — jauna moteris.

Ava pakišo uniformuotam policininkui po nosimi savo pažymėjimą, ir jiedu su Luku pasilenkę pralindo po geltona juosta.

— Ailsa Lambert, kuri įprastai dirba mūsų patologe, atostogauja, tai kas prižiūri kūną? — parūpo Avai.

— Aš, — atsiliepė vyriškis jiems už nugarų. — Džontis Sparas. Malonu pagaliau su jumis susipažinti, vyresnioji inspektore Turner, — šypsodamasis ištiesė ranką vyras. — Lukai, senokai matėmės. Pasakyčiau, kad smagu vėl susitikti, bet tik ne tokiomis aplinkybėmis.

— Sveikas, Džonti, — atsiliepė Lukas. — Ką veiki Edinburge?

— Pavaduoju Ailsą, kol ji prižiūri seserį. Kaip suprantu, po insulto. Aberdyne turiu gerą pavaduotoją, o jums čionai trūksta rankų, tad laikinai perkėlė mane. Gal jau eikime aplankyti jaunosios ponios? — pasiūlė patologas. — Ji jūsų laukia.

Sparas padavė jiems apsauginius kombinezonus, antbačius bei pirštines. Detektyvams rengiantis, kriminalistikos ekspertai po medžiais už kelių metrų ištempė tentą. Generatoriaus burzgimas iš artimiausių miškų išbaidė paukščius.

— Atsiprašau, kad taip triukšmaujame, — tarė Džontis. — Kūną baigia uždengti lapai, plauna lietus, todėl prireikė tento. Laikykites atokiau. Kraujo balos telkšo nemenkame plote. Juk nenorime sunaikinti pėdsakų. Ar jūs jau pusryčiavote?

— Tik kavos išgėriau, — atsakė Ava. — O ką?

— Šį rytą jau du maniškiai atsikratė skrandžio turinio. Užtenka linksmybių, — paaiškino Džontis.

— Mes jau ilgai dirbame šį darbą, taigi, ko gero, įstengsime susilaikyti, — atsakė Ava. — Bet ačiū, kad perspėjote.

Jie lėtai žengė į priekį ant tako patiestu baltu kilimėliu, stengdamiesi nenukrypti į šoną, kad nesunaikintų kokio nors likusio įkalčio ar pėdsako, paskui palindo po brezentiniu tentu. Daktaras Sparas, ejęs priekyje, atsitūpė prie nedidelio kauburio, kriminalistikos ekspertų uždengto apdangalu, ir palengva, lyg stengtųsi neprižadinti kūdikio, jį pakėlė.

Kalanakas nusuko akis. Ava ranka užsidengė burną. Būna suža-

lotų aukų, taip pat pasitaiko žiauriai sumaitotų aukų. Akivaizdu, kad ši ant žemės gulinti mergina buvo negailestingai išniekinta.

— Lukai, skambink į nuovadą. Paklausk, ar per pastarąsias keturiasdešimt aštuonias valandas niekas nepranešė apie dingusią jauną merginą. Sakyk, kad ji šešiolikos–dvidešimties metų, ilgaus rudais plaukais, vilkėjo raudonos ir rudos spalvų suknele. Kol kas nėra jokių kitų duomenų, — nurodė Ava Kalanakui.

— Ne visai taip, — ištarė Džontis.

— Kas ne taip? — paklausė Kalanakas.

— Suknelė nespelvota, — atsakė patologas.

Pakišęs pirštinėtą ranką po kairiuoju aukos petimi, jis per keletą colių kilstelėjo vieną jos šoną ir parodė siaurą audinio ruožą už mentės. Ryškioje prožektorių šviesoje baltutėlė medvilnė kone švytėjo.

Ava giliai įkvėpė.

— Suknelė balta? — sumurmėjo ji. — Kaip, po velnių, ji...

Džontis atsakydamas atklojo merginą nuo pusiaujo žemyn. Iš pilvo buvo išpjautas didžiulis odos gabalas. Atviros žaizdos kraštuose likę odos skivytai džiūdami buvo pradėję trauktis ir raitytis. Visą apatinę kūno dalį, kojas ir plikas pėdas, dengė sukrešėjusio krauju drūžės.

— Tai dar ne viskas, — prabilo Džontis. — Nugaroje išpjautas tokio pat dydžio odos gabalas. Ji buvo be apatinių. Palikau viską, kaip radome, kad pamatytumėte savo akimis. — Užklojęs auką, patologas atsistojo ir parodė į kelią priešinga kryptimi nei ta, iš kurios jie atėjo. — Mergina nuropojo keliu kelis metrus. Asfalto dangoje likę odos gabaliukų — manome, kad nuo jos rankų ir kelių. Tada sužeistoji parkritusi šliaužė vis labiau kraujuodama. Radome du didelius tvarsčių gniutulus, kiaurai permirkusius krauju. Matyt, nukrito nuo žaizdų. Tas, kas ją čia numetė, suteikė pirmąją pagalbą, o tada paliko tokioje vietoje, kur — buvo beveik tikras — auka mirs greičiau, nei ją kas nors suras.

Visi susimąstę tylėjo, akimis tyrinėdami nusikaltimo vietą. Kažkur toli užsivedė traktorius. Pietų pusėje vėjas triukšmingai šliaužė didžiulių rezervuarų vandenį. Ši nuostabi vieta, plytinti vos už kelių mylių į pietus nuo Edinburgo aplinkkelio, tapo šmėklos namais.

— Mergina guli ant nugaros, — prabilo Ava. — Manote, ji apsvirtė, kai sukniubo aptemus sąmonei?

— Ne, jei būtų aptemusi sąmonė, būtų taip ir likusi gulėti veidu žemyn. Nepakankamas nuolydis, kad vien sunkio jėga galėtų ją apversti. Manau, ji liovėsi šliaužusi, nes norėjo akimirką pailsėti ant nugaros. Arba neteko vilties. Praradus šitiek kraujo, ištikus šokui, jai, ko gero, aptemo sąmonė. Ar jau galiu vežtis kūną? — atsiklausė Džontis. — Reikia pradėti autopsiją, kol jis dar labiau nesuiro.

— Norėčiau dar sykį žvilgtelėti, — ištarė Ava. — Buvote teisus dėl pusryčių, Džonti. Kaskart, kai pagalvoju, kad, tarnaudama policijoje, jau užsiauginau ganėtinai storą odą, nutinka kas nors netikėto.

— Aukoms galime pasiūlyti vien amžinąjį poilsį ir teisingumą. Turiu pasirašyti kelis dokumentus. Apžiūrėkite, tik nejudinkite jos ir nenulipkite nuo kilimėlių, gerai? — įspėjo Džontis.

Ava žengė prie merginos. Priklaupusi šalia nuklojo apdangalą nuo jos veido ir rankų.

— Dešinė ranka guli ant žemės suriesta į pusapskritimą, lyg auka būtų kažką joje laikiusi, — pastebėjo Kalanakas.

— Gal ji tiesiog taip nukrito, — spėjo Ava. Detektyvė atsigręžė į kojas, nuklojo vieną pėdą. — Po sukrešėjusiu krauju nematau jokių sužalojimų. Nenubrozdinta. Matyt, šliaužė neilgai. Ją išmetė kažkur netoliese.

— Šiąnakt nelijo. Aplink greičiausiai nebuvo matyti jokių kitų mašinų ir ją atvežęs asmuo nematė reikalo sustoti kelkraestyje, todėl padangų žymių nerasime, — garsiai mąstė Kalanakas.

— Sutinku. Nežinome, nei iš kur jis atvyko, nei kur link nuvažiavo, taigi peržiūrėsime vaizdo stebėjimo kamerų, įrengtų artimiaus-

siose sankryžose, nufilmuotą medžiagą, ieškodami adatos šieno kupetoje. Tačiau netoliese palei šį kelią išsimėtę keli namai, — kalbėjo Ava. — Tegu policininkai juos apeina. Gal kas matė ar girdėjo vėlai naktį važiuojantį automobilį. Lai pasiteirauja šeiminkų, ar neprieštarautų, jei apžiūrėtume jų valdas. Visus, kurie atsisakys, turėsime patikrinti.

Pas detektyvus grįžo Džontis Sparas, jis bandė nusimauti pirštines. Vienas kriminalistikos ekspertas ėmė fotografuoti nusikaltimo vietą, prieš išvežant kūną į morgą.

— Daktare Sparai, ar tai galėtų būti tiesiog nepavykusi chirurginė operacija? Tvarsčiai žaizdoms, pjūviai... Ir matomoje vietoje paliktas kūnas. Tas, kas tai padarė, greičiausiai norėjo, kad ji būtų surasta, — svarstė Ava.

— Turėjo būti akivaizdu, kad mergina, praradusi šitiek kraujo, neatsigaus. Nėra jokio medicininio paaiškinimo tam, kas jai nutiko. Visa ši tvarsliaiva galėjo būti panaudota siekiant vieno tikslo — kad auka ilgiau išliktų gyva, — paaiškino Džontis.

— Nori pasakyti, jog tas, kas suteikė pagalbą, iš tiesų norėjo tik prailginti jos agoniją? — paklausė Kalanakas.

— Užsiimdamas savo amatu, remiuosi mokslu, o ne spėlionėmis. Stebuklas, kad ji dar taip ilgai išgyveno. Mergina buvo drąsi ir tvirta. Įspūdinga, jog ji įstengė net kelis metrus nuropoti ir nušliaužti, patyrusi tokių sužalojimų, — stebėjosi Džontis.

— Kaip manote, kada ji mirė? — paklausė Ava.

— Prieš tris ar keturias valandas. Ją rado pagalbinis ūkio darbininkas, ėjęs į kažkurią sodybą prie šio kelio išleisti galvijų. Mačiau, kaip jis kalbėjosi su pareigūnais, kurie pirmi atvyko į įvykio vietą. Šiam vyrui pačiam prireikė medikų pagalbos dėl patirto šoko, todėl sakýčiau, jog jis čia niekuo dėtas. Net ne patologui aišku, kad tik stiprių nervų žmogus galėjo šitaip supjaustyti pilvą, tada apversti merginą ir peiliu suraižyti nugarą. Čia jums ne badymas iš pykčio. Net profesionalūs medikai ilgai rengiasi tokiems ilgiems, giliems pjūviams.

— Tuomet tai psychopatas, — pareiškė Ava. — Arba žmogus, visiškai pripratęs prie kraujo bei žiaurumų, nebejautrus tam.

— Manau, neturėtumėte jo nuvertinti, — pridūrė Džontis. — Dabar mes išsivežame auką. Skrodimą atliksiu šiandien, bet šiek tiek užtruksiu. Rytoj iš pat ryto atvažiuokite pas mane. Jau žinosiu bent dalį atsakymų.

Jie atsisveikino. Lukas ir Ava stovėdami stebėjo, kaip kūną nuo žemės perkelia į lavonmaišį ir paguldo ant neštuvų su ratukais. Ten, kur gulėjo mirusioji, liko tamsiai raudona dėmė pajuodusiais pakraščiais. Pašalinus kūną labiau išryškėjo merginos judėjimo pėdsakai.

— Ji visai netoli tenukeliavo, — tarė Kalanakas. — Spėju, nusikaltėlis žinojo, kad čia palikta auka ilgai neišstemp. Jis tikriausiai nuvažiavo į pietvakarius, link rezervuarų.

— Kodėl taip manai? — paklausė Ava.

— Nes mergina šliaužė į Edinburgo pusę. Ji nieku gyvu nebūtų šliaužusi ta pačia kryptimi, kuria nuvažiavo automobilis. Auka nuo užpuolikų pasprunka taip greitai, kaip tik įstengia. Instinktas priverčia žmogų judėti priešinga kryptimi nei jo skriaudikai.

— Kaip manai, ar auka jį pažinojo? — paklausė Ava.

— Nežinau, kuris nusikaltėlis pavojingesnis: tas, kuris šitaip nužudo visai nepažįstamą asmenį, ar tas, kuris sugeba žiūrėdamas pažįstamam žmogui į akis jį pjaustyti. Atrodė, tarsi ją būtų užpuolęs žvėris. Dar niekad nemačiau, kad tiek odos išpjautų, — kalbėjo Lukas. — Paėjėkime keliu tolyn, gal pastebėsime ką nors, kas praslydo pro akis.

Jie nužingsniavo apie šimtą jardų. Ėjo tylėdami, kaip įprastai, nejučia derindami žingsnius, jausdami, kaip žaluma ramina širdį.

— Nekenčiu šito darbo, — tarstelėjo Ava.

— Netiesa, — paprieštaravo Kalanakas. — Tu nekensti tų, dėl kurių privalai dirbti ši darbą. Nepamiršk, kad padorių žmonių gerokai daugiau nei tokių ligonių kaip šis. Mes atsveriamo juos mili-

jonais. O jei niekas nedirbtų šito darbo, kiek dar sudarkytų lavonų rastume šalikelėse?

— Ar niekada nesusimąstai, jog vertėtų grįžti į Lioną? Žinau, kad patyrei ten nemalonių dalykų, bet praėjo jau nemažai laiko. Galėtum vėl prisijungti prie Interpolo pajėgų: juk tavo vardas dabar be dėmelės. Tik nesakyk, kad nesvarstei tokios galimybės, — tai tarusi Ava apsigrėžė pažiūrėti į užnugaryje likusius blykčiojančius švyturėlius ir tyrėjus baltais drabužiais, metodiškai vaikščiojančius pirmyn atgal.

— Niekada nelioki be dėmelės po kaltinimų išprieivartavimu, — atsakė Lukas. — Lyg mėgintum iš baltų marškinių pašalinti rašalo dėmę. Aš čia apsipratau. Negalėčiau pasakyti, kad Škotijoje jaučiuosi kaip namuose, bet gyvenu patogiai. O dar geriau būtų, jei visas greitojo maisto užėigas Edinburge pakeistume delikatesų krautvėlėmis.

— Už maistą mums niekada neatleisi, ar ne?

— Verčiau nesitikėk, jog kada nors susitaikysiu su tokia bjaurastimi kaip hakis, skysta avižinė košė ar tas dalykas, kurį, regis, vadinate faršu su bulvių koše, — kalbėdamas su prancūzišku akcentu, Kalanakas taip ištarė patiekalų pavadinimus, kad jie nuskambėjo tarytum negirdėtos užjūrių ligos.

Ava nusišypsojo.

— Už tų dviejų rezervuarų asfaltas baigiasi ir prasideda akmenuotas vieškelis, — vėl prakalbo ji. — O, kaip norėčiau, kad bent šį kartą žemė būtų minkšta ir kad visą savaitę būtų neiškritę nė lašo lietaus. Tu teisus. Neaptiksime jokių šviežių padangų žymių. Tačiau automobilyje turėjo likti aukos kraujo. Reikia surasti asmenį, nužudžiusį merginą, ir greitai, kol jis nespėjo sunaikinti įkalčių.

— Kaip tik dabar žudikas tuo užsiima, — pritarė Kalanakas. — Grįžkime į nuovadą. Aš viską perduosiu komandai, o tu pasirūpink ištekliais, kurių mums prireiks.

Jo telefonas suskambo, kai tik jie apsigrėžė, ketindami traukti atgal.

— Taip, teisingai. Suraskite jos artimuosius. Visų pirma paprašykite nuotraukos. Negalime niekam rodyti kūno, kol nesame tikri dėl tapatybės. Dėkui. — Jis baigė pokalbį. — Praeitą sekmadienį dingo jauna mergina, atitinkanti bendrą apibūdinimą. Konstebelis Tripas bando gauti neseną jos fotografiją.

— Nieko negirdėjau apie dingusią merginą. Kodėl apie ją nebuvo išplatintas pranešimas? — susidomėjo Ava.

— Ji gyveno globos centre, kur patenka smurto artimoje aplinkoje aukos. Moterys ten nuolat keičiasi. Spėju, kartais net bloga pasidaro, kaip norisi privatumo, arba jos užsimano grįžti į ankstesnį gyvenimą, todėl išeina ir dauguma nenori būti surastos. Šiuo atveju policija priėmė globos centro pareiškimą apie dingusį asmenį, bet neižvelgė pagrindo manyti, kad nutiko kas nors blogo, todėl nesiėmė nieko ypatingo.

— Kuo ji vardu? — paklausė Ava.

— Zoja Koul. Aštuoniolikos. Baltoji, tamsiai rudais plaukais, šviesiai rudomis akimis. Visai panaši į mūsų merginą.

— Panaši, — pritarė Ava, paspartindama žingsnį. — Įdomu, kaip ji atsidūrė tame globos centre? Gal asmuo, kurio Zoja taip bijojo, kad paspruko iš namų į moterų prieglaudą, sužinojo, kur ji, ir nusprendė užsukti į svečius?

— Nustebčiau, jei šis nužudymas pasirodytų esąs smurto šeimoje pasekmė. Dar neteko matyti, kad žiaurumas artimoje aplinkoje pasiektų tokį kraštutinumą, — samprotavo Kalanakas.

— Kartais žmonės, ūmai pratrūkę, atskleidžia giliausiai paslėptus savo prigimties sluoksnius. Nuėjai į vieną pasimatymą su Astrida, ir žiūrėk, kuo tai baigėsi. Užvaldyta minties, jog turi apkaltinti tave išprievartavimu, ji net ryžosi smarkiai susižaloti, kad pagrįstų savo išgalvotą istoriją. Tik įsivaizduok, kokia manija, koks pamišimas ją būtų apėmęs, jeigu judu būtumėte palaikę santykius pusę metų? O dvejus metus? Palūžę žmonės ryžtasi bet kam. Pavojingiausias tos žaizdos, kurių nesimato.